

Jacques Bauwens, *De IJzer. Het ultieme front*, Leuven, Davidsfonds, 2008, 257 pp., ill., ISBN 978-90-5826-526-5 | Geschiedenisleraar Jacques Bauwens lost met dit boek een dertig jaar oude belofte aan wijlen Carlos Van Louwe, een toenmalig lid van het IJzerbedevaartcomité, in. Die had er zich tegenover Bauwens over beklagd dat er geen studies beschikbaar waren over het IJzerfront. Ofschoon in die situatie het afgelopen decennium met werken van auteurs als Bruno Benvindo, Luc Vandeweyer, Daniël Vanacker e.a. wel enige verandering gekomen is, blijft Van Louwes klacht inderdaad nog steeds in grote mate actueel. In vergelijking met Frankrijk, Duitsland

en Groot-Brittannië staat de Belgische historiografie over de frontervaring van 1914-1918 nog steeds in de kinderschoenen. Bauwens' boek heeft echter niet de ambitie die wetenschappelijke achterstand te helpen inlopen. De oogmerken liggen elders, namelijk in de vulgarisering van historische kennis én in de bewustmaking "van de verstrekkende gevolgen die het IJzerfront voor de ontvoogding van Vlaanderen gehad heeft". (p. 8)

Het boek houdt het midden tussen een klassieke *histoire-bataille* en een belevingsgeschiedenis van de oorlog door soldaten en lokale bevolking. Het geheel wordt opgeleusterd met vier 'beeld-verhalen', reeksen veelzeggende foto's of illustraties, deskundig voorzien van onderschriften. Uiteenlopende facetten van de oorlogsgeschiedenis van de Westhoek komen aan bod, gaande van de inundatie van de IJzervlakte over de verzorging van de gewonden aan het front tot het lot van kinderen uit de frontzone. Het hoofdstukje *Aan het IJzerfront werd Vlaanderen weer wat 'Vlaamser'* is doortrokken van de traditionele nationalistische martyrologie over de Frontbeweging. De strafdampen aan de Orne worden gelijkgesteld aan "echte goelags". (p. 189) De inpassing van een passage over de doodstraf wekt de suggestie dat

Vlaamsgezindheid een rol speelde bij de executies. Het verband tussen de Frontbeweging en de *Flamenpolitik* wordt dan weer onder de mat geveegd. [Antoon Vrints]
